

Sygn. akt IV U 1437/17/N

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2018 r.

Sąd Rejonowy dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: asesor sądowy Wojciech Pudelko

Protokolant: protokolant sądowy Klaudia Stolcman

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2018 roku w Krakowie

na rozprawie

sprawy z odwołania E. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

o zasiłek chorobowy

I. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 1 czerwca 2017 r., znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej E. J. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 3 kwietnia 2017 roku do 29 maja 2017 roku;

II. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 20 czerwca 2017 r., znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej E. J. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 30 maja 2017 roku do 22 czerwca 2017 roku;

III. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 6 lipca 2017 r., znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej E. J. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 23 czerwca 2017 roku do 13 lipca 2017 roku;

IV. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 4 sierpnia 2017 r., znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej E. J. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 14 lipca 2017 roku do 3 sierpnia 2017 roku;

V. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 21 sierpnia 2017 r., znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej E. J. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 4 sierpnia 2017 roku do 24 sierpnia 2017 roku;

VI. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 1 września 2017 r., znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej E. J. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 25 sierpnia 2017 roku do 14 września 2017 roku;

VII. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 25 września 2017 r., znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej E. J. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 15 września 2017 roku do 5 października 2017 roku;

VIII. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 26 października 2017 r., znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej E. J. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 6 października 2017 roku do 26 października 2017 roku;

IX. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 8 listopada 2017 r., znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej E. J. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 27 października 2017 roku do 20 listopada 2017 roku, zaś w pozostałej części oddala odwołanie od tej decyzji.

Sygn. akt IV U 1437/17/N

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 4 lipca 2018 roku

Decyzją z dnia 1.06.2017 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił E. J. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 3.04.2017 r. do dnia 29.05.2017 r.

Decyzją z dnia 20.06.2017 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił E. J. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 30.05.2017 r. do dnia 22.06.2017 r.

Decyzją z dnia 6.07.2017 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił E. J. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 23.06.2017 r. do dnia 13.07.2017 r.

Decyzją z dnia 4.08.2017 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił E. J. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 14.07.2017 r. do dnia 3.08.2017 r.

Decyzją z dnia 21.08.2017 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił E. J. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 4.08.2017 r. do dnia 24.08.2017 r.

Decyzją z dnia 1.09.2017 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił E. J. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 25.08.2017 r. do dnia 14.09.2017 r.

Decyzją z dnia 25.09.2017 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił E. J. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 15.09.2017 r. do dnia 5.10.2017 r.

Decyzją z dnia 26.10.2017 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił E. J. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 6.10.2017 r. do dnia 26.10.2017 r.

Decyzją z dnia 8.11.2017 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił E. J. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 27.10.2017 r. do dnia 22.11.2017 r.

Jako podstawę prawną wydanych decyzji ZUS wskazał art. 1 ust. 1 i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Jako podstawę wydania dwóch ostatnich z wymienionych wyżej decyzji wskazano ponadto art. 8 powołanej ustawy. W uzasadnieniach wydanych decyzji organ rentowy podniósł, że E. J. w dniu powstania niezdolności do pracy, tj. w dniu 3.04.2017 r. nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Ubezpieczeniem chorobowym odwołująca się została objęta od dnia 13.04.2017 r., czyli już po powstaniu niezdolności do pracy.

E. J. zaskarżyła wszystkie wyżej powołane decyzje, wnosząc o ich zmianę i przyznanie prawa do zasiłku chorobowego za okresy objęte tymi decyzjami.

Odwołująca się podała, że od dnia 31.08.2011 r. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą i od tego dnia zgłosiła się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Do dnia 21.03.2017 r. przebywała na urlopie macierzyńskim, prowadząc jednocześnie działalność gospodarczą. Po zakończeniu urlopu macierzyńskiego opłaciła wszystkie należne za okres od 22.03.2017 r. do 2.04.2017 r. składki na ubezpieczenia społeczne, w tym składki na ubezpieczenie chorobowe. Od dnia 3.04.2017 r. E. J. przebywała na zwolnieniu lekarskim z powodu powikłań ciąży. Odwołująca się była przekonana, że po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Dnia 12.04.2017 r. zgodnie z sugestią pracownika ZUS ubezpieczona wyrejestrowała się z ubezpieczeń a w dniu następnym dokonała ponownego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, w tym dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od dnia 22.03.2017 r. Będąc niezdolną do pracy od dnia 3.04.2017 r. ubezpieczona była przekonana, że nie jest zobowiązana do opłacania składek na ubezpieczenie chorobowe za ten okres. Jednocześnie wobec wydawania przez organ rentowy kolejnych decyzji odmownych odwołująca się opłacała po terminie składki za okresy przypadające w czasie niezdolności do pracy, będąc przekonaną, że po przywróceniu terminu do opłacenia składek otrzyma zasiłek chorobowy. Pomimo wydania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. zgody na opłacenie składek na

ubezpieczenie chorobowe po terminie ich płatności, organ rentowy odmawiał E. J. prawa do zasiłku chorobowego za okresy dalszej niezdolności do pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o odrzucenie odwołań ubezpieczonej E. J. od decyzji z dnia 1.06.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 20.06.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 6.07.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 4.08.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 21.08.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 1.09.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 25.09.2017 r., znak (...), jako wniesionych po terminie określonym w art. 477⁹ § 1 k.p.c., ewentualnie w razie nieuwzględnienia tego wniosku o ich oddalenie. Nadto wniósł o oddalenie odwołań od decyzji organu rentowego z dnia 26.10.2017 r., znak (...) i decyzji z dnia 8.11.2017 r., znak (...). Na uzasadnienie wniosku o oddalenie odwołań od decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych przytoczył argumentację przedstawioną w zaskarżonych decyzjach.

Postanowieniem z dnia 26 marca 2018 r. Sąd oddalił wnioski organu rentowego o odrzucenie odwołań od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1.06.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 20.06.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 6.07.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 4.08.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 21.08.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 1.09.2017 r., znak (...), decyzji z dnia 25.09.2017 r., znak (...). Postanowienie to stało się prawomocne z dniem 19.04.2018 r.

Bezsporne były następujące okoliczności.

Od dnia 11.02.2015 r. E. J. wznowiła prowadzenie działalności gospodarczej i z tym dniem zgłosiła się do ubezpieczeń społecznych z tego tytułu, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Ubezpieczona deklарowała najniższą możliwą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe.

W okresie od dnia 23.04.2016 r. do dnia 21.03.2017 r. odwołująca się pobierała zasiłek macierzyński. Nieprzerwana niezdolność do pracy E. J. w okresie od dnia 3.04.2017 r. do 20.11.2017 r. przypadała w okresie ciąży.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 4.04.2016 r. E. J. dokonała zgłoszenia do ubezpieczenia emerytalnego i rentowego z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 23.03.2016 r. W tym samym dniu złożyła deklarację wyrejestrowania się z ubezpieczeń z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 22.03.2017 r. Odwołująca się nie składała w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 23.03.2016 r. do dnia 21.03.2017 r. deklaracji wyrejestrowania się z ubezpieczeń z tytułu działalności gospodarczej. W okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 23.03.2016 r. do dnia 21.03.2017 r. E. J. kontynuowała prowadzenie działalności gospodarczej, zatrudniała również w tym okresie pracowników. Po dniu 21.03.2017 r. odwołująca się również kontynuowała prowadzenie działalności gospodarczej, zatrudniając do lipca 2017 roku pracowników.

Dowód: deklaracja ZUS ZUA z dnia 4.04.2016 r. (k. 85 akt), deklaracja ZUS ZWUA z dnia 4.04.2016 r. (k. 86 akt), zeznania odwołującej się (k. 68-69).

Po zakończeniu pobierania zasiłku macierzyńskiego (od dnia 23.03.2016 r. do dnia 21.03.2017 r.) E. J. w dniu 3.04.2017 r. stała się niezdolna do pracy. W dniu 10.04.2017 r. odwołująca się złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych zaświadczenie lekarskie z dnia 3.04.2017 r. stwierdzające jej niezdolność do pracy w okresie od 3.04.2017 r. do 19.04.2017 r. wraz z zaświadczeniem płatnika składek, w którym wskazała, że jest objęta ubezpieczeniem chorobowym jako osoba wykonująca pozarolniczą działalność. Odwołująca się w dniu 11.04.2017 r. opłaciła składki na własne ubezpieczenia społeczne w tym ubezpieczenie chorobowe za okres od 22.03.2017 r. do 31.03.2017 r. Składki za ten okres zostały przez nią uiszczone w terminie w pełnej wysokości. W stosunku do pracowników E. J. opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne za miesiąc marzec 2017 r. w dniu 18.04.2017 r. w terminie płatności tych składek. Odwołująca się była przekonana, że po okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego nadal podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i dobrowolnemu chorobowemu z tytułu kontynuowanej działalności gospodarczej, nie musi ponownie zgłaszać się do tych ubezpieczeń a jedynie opłacić należne składki. Ubezpieczona samodzielnie prowadzi obsługę księgową, sporządza oraz składa dokumenty zgłoszeniowe i rozliczeniowe do Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych. Czasami pomaga jej w tym jej ojciec. E. J. w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego od 23.03.2016 r. do 21.03.2017 r. nie dowiadywała się czy będzie zobowiązana ponownie zgłosić się do ubezpieczeń społecznych po okresie pobierania zasiłku chorobowego. Za miesiąc kwiecień 2017 r. E. J. zadeklarowała podstawę wymiaru składek za 2 dni (w wysokości obniżonej o okres niezdolności do pracy w okresie od 3.04.2017. do 30.04.2017 r.) i opłaciła składkę w terminie jej płatności w pełnej wysokości wynikającej z zadeklarowanej podstawy.

Dowód: zeznania odwołującej się (k. 68-69), zaświadczenia ZUS ZLA seria (...) (k. 1 akt ubezpieczeniowych), zaświadczenie płatnika składek ZUS Z-3b (k. 2-3 akt ubezpieczeniowych), potwierdzenia przelewu (k. 58-59), pismo ZUS z dnia 14.03.2018 r. (k. 78).

Składając w siedzibie organu rentowego w dniu 12.04.2017 r. deklaracje ZUS DRA i ZUS RCA E. J. została poinformowana przez pracownika ZUS, że by uzyskać zasiłek chorobowy musi złożyć deklarację wyrejestrowania z ubezpieczeń społecznych i deklarację ponownego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Kierując się tymi wytycznymi E. J. w dniu 12.04.2017 r. złożyła deklarację ZUS ZWUA o wyrejestrowaniu z ubezpieczeń z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności od dnia 22.03.2017 r. W dniu następnym złożyła deklarację ZUS ZUA o zgłoszeniu do obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, wypadkowego i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności również od dnia 22.03.2017 r.

Dowód: zeznania odwołującej się (k. 68-69), deklaracja ZUS ZWUA z dnia 12.04.2017 r. (k. 81 akt), deklaracja ZUS ZUA z dnia 13.04.2016 r. (k. 82 akt).

Wobec wydawania przez organ rentowy zaskarżonych decyzji odmawiających E. J. zasiłku chorobowego za okres od 3.04.2017 r. E. J. składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za okres od kwietnia 2017 r. do lipca 2017 r. opłaciła po terminie ich płatności. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyraził zgodę na opłacenie przez ubezpieczoną składek po terminie ich płatności. Odwołująca się opłacała składki za okres niezdolności do pracy, gdyż została poinformowana przez pracownika ZUS, że jeżeli opłaci składki i otrzyma decyzję o wyrażeniu zgody na opłacenie składek po terminie zostanie jej wypłacony zasiłek. Nadto chciała zachować ciągłość ubezpieczenia, aby uzyskać prawo do zasiłku macierzyńskiego z tytułu urodzenia drugiego dziecka. Od dnia 21.11.2017 r. E. J. pobiera zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia drugiego dziecka.

Dowód: zeznania odwołującej się (k. 68-69), wnioski o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie wraz z pismami informującymi o wyrażeniu zgody (k. 24-30), dane o zgłoszeniach do ubezpieczonego (k. 79), deklaracja ZUS ZUA z dnia 18.12.2016 r. (k. 87 akt).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych dowodów z dokumentów – w tym pism organu rentowego oraz pism sporządzonych przez ubezpieczoną, m. in. składanych deklaracji zgłoszeniowych, których autentyczności nie podważała żadna ze stron. Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującej się. Zeznania te zostały uznane w całości za wiarygodne jako korespondujące z treścią dokumentów oraz odpowiadające wskazaniom płynącym z zasad wiedzy i doświadczenia życiowego.

Sąd zważył, co następuje.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, uzależnione było od odpowiedzi na pytanie czy po okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego od 23.03.2016 r. do dnia 21.03.2017 r. ubezpieczona podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, czy była zobowiązana ponownie zgłosić się do tego ubezpieczenia i podlegała mu od momentu dokonania ponownego zgłoszenia, a w konsekwencji czy niezdolność do pracy trwająca nieprzerwanie od dnia 3.04.2017 r. powstała w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 j.t.; dalej: ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi

pozarolniczą działalność. Art. 11 ust. 2 tej ustawy stanowi, że dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby prowadzące pozarolniczą działalność objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi.

Ustawą z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy – Prawo bankowe (Dz. U. z 2009 r., nr 71, poz. 609) dodano do art. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przepis ustępu 1c, zgodnie z którym osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 5 (osoby prowadzące pozarolniczą działalność), spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Mogą one jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów.

W orzecznictwie zaprezentowano pogląd, iż powyższa regulacja przesądza, że z chwilą nabycia prawa do zasiłku macierzyńskiego dobrowolne ubezpieczenie chorobowe osoby prowadzącej pozarolniczą działalność ustaje i nie istnieje możliwość przystąpienia do tego ubezpieczenia ani z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego, ani z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, ponieważ takiego uprawnienia nie przewiduje art. 11 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przystąpienie do ubezpieczenia chorobowego staje się możliwe po wyczerpaniu zasiłku macierzyńskiego, w związku z przekształceniem się dobrowolnego ubezpieczenia emerytalnego i rentowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w ubezpieczenie obowiązkowe. W ten sposób wynikająca wprost z przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obligatoryjna przerwa w ubezpieczeniu chorobowym osoby prowadzącej pozarolniczą działalność, która nabyła prawo do zasiłku macierzyńskiego, jest równa co najmniej okresowi pobierania tego zasiłku i ulega dalszemu wydłużeniu po wprowadzeniu urlopów rodzicielskich. Ponowne objęcie dobrowolnymi ubezpieczeniami społecznymi wymaga złożenia nowego wniosku przez zainteresowanego (tak m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2016 r., II UK 478/15, OSP 2018/4/40, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 czerwca 2017 r., III AUa 862/16, LEX nr 2341069, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 lutego 2018 r., III AUa 225/17, LEX nr 2504689). Sąd nie podziela zaprezentowanej interpretacji przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zaś argumentacja za odmienną wykładnią zostanie przedstawiona poniżej.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na uzasadnienie wprowadzenia art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przed wprowadzeniem tego przepisu osoby pobierające zasiłek macierzyński podlegały z tytułu pobierania tego zasiłku ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, finansowanym z budżetu państwa, pod warunkiem że nie wykonywały w tym czasie innego zajęcia stanowiącego tytuł do ubezpieczeń społecznych. Na skutek wprowadzenia art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoby w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego prowadzące równocześnie pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego finansowanego z budżetu państwa, mogąc jednak dobrowolnie, na swój wniosek, zostać objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z innych tytułów. Jak wskazano w uzasadnieniu projektu ustawy dodającej ustęp 1c do art. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych regulacja ta miała zracjonalizować sytuację osób, które w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego wykonują umowy, z których uzyskują niewielkie dochody, a z drugiej strony ułatwić kobietom aktywnym zawodowo w okresie po urodzeniu dziecka prowadzenie działalności gospodarczej. Osoby pobierające zasiłek macierzyński mające inny tytuł do ubezpieczeń były bowiem zobowiązane zgłosić się na czas pobierania tego zasiłku do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych z innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczeń, tym samym były zobowiązane do odprowadzania składek z innego tytułu niż pobieranie "pracowniczego" zasiłku macierzyńskiego, a składki z tytułu pobierania zasiłku finansowane przez budżet państwa przestawały być odprowadzane. Ustawodawca wprowadził art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, by osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego mogły bez utraty tego ubezpieczenia prowadzić pozarolniczą działalność, korzystając z ochrony ubezpieczeniowej, jaką daje pobieranie zasiłku macierzyńskiego, jednocześnie mogąc zgłosić się do dobrowolnych ubezpieczeń także z innych tytułów. Jak wynika z analizy uzasadnienia projektu ustawy wprowadzającej przepis art. 9 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

dodanie tego przepisu miało na celu ułatwienie łączenia macierzyństwa z pracą zawodową, aktywizowanie zawodowe kobiet, nie zaś pozbawienie ich ochrony ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczenia chorobowego.

Sąd co do zasady podziela krytyczne uwagi do interpretacji art. 9 ust. 1c dokonanej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2016 r., II UK 478/15, OSP 2018/4/40, zawarte w glosie do tego wyroku autorstwa R. G. (OSP 2018/4/40). Wydaje się uprawnionym zacytowanie części wyводу prawnego zaprezentowanego w powołanej glosie. Dokonując wykładni systemowej tego przepisu autorka odwołała się do analogicznej regulacji, gdy idzie o istotę zakresu zastosowania, przepisu art. 9 ust. 1d ustawy systemowej, zgodnie z którym pracownicy, członkowie spółdzielni oraz funkcjonariusze służby celno-skarbowej, spełniający jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z obu tytułów. Wskazano, że przepis art. 9 ust. 1d ustawy nie jest stosowany w przypadkach, w których np. osoba pozostająca w stosunku pracy nabywa prawo do zasiłku macierzyńskiego. Gdyby miał wtedy zastosowanie przepis art. 9 ust. 1d ustawy, należałoby przyjąć, że pracodawca jako płatnik powinien odprowadzić składkę na obowiązkowe ubezpieczenia z tytułu stosunku pracy, zaś dodatkowa składka byłaby opłacana z budżetu państwa w związku z aktualizacją obowiązku ubezpieczenia emerytalnego i rentowego z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego. Niebudząca wątpliwości i zastrzeżeń praktyka przyjmuje przeciwnie, że w odniesieniu do stosunku pracy realizacja obowiązku ubezpieczenia społecznego zostaje na czas pobierania zasiłku macierzyńskiego automatycznie przerwana i odżywa z chwilą ustania prawa do tego świadczenia. Inaczej rzecz ujmując, choć żaden z przepisów ustawy systemowej nie przewiduje wtedy ustania (zawieszenia) tytułu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego czy też ustania (zawieszenia) obowiązku ubezpieczenia, faktyczna przerwa w tym ubezpieczeniu ma miejsce. Przepis art. 9 ust. 1d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zawierając podobny co do istoty zakres zastosowania jak przepis art. 9 ust. 1c, tj. obejmując sytuację nabycia prawa do zasiłku macierzyńskiego przy jednoczesnym posiadaniu innego tytułu do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym, nie jest stosowany w przypadku, gdy tym innym tytułem jest dotychczasowy tytuł ubezpieczenia społecznego, w tym chorobowego, dzięki któremu nastąpiło nabycie prawa do zasiłku macierzyńskiego. Nabycie prawa do zasiłku macierzyńskiego przez osobę wykonującą działalność gospodarczą i podlegającą z tego tytułu dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu nie sprawia, iż automatycznie ustaje tytuł do obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego i rentowego w postaci prowadzenia tej działalności gospodarczej. W analogicznej sytuacji w odniesieniu do stosunku pracy (także umowy o pracę nakładczą czy umów cywilnoprawnych) tytuł ten podlega zawieszeniu, tzn. pojawia się przerwa w ubezpieczeniu społecznym, bez konieczności wyrejestrowania się z tego ubezpieczenia oraz bez konieczności – po ustaniu okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego – ponownego zgłoszenia do ubezpieczenia. Należy uznać, że ubezpieczenie z tytułu stosunku pracy oraz innych odżywa automatycznie z chwilą ustania prawa do zasiłku macierzyńskiego. Brakuje argumentów, by kwestię tę inaczej oceniać w odniesieniu do tytułu ubezpieczenia chorobowego w postaci prowadzenia działalności gospodarczej. Wraz z nabyciem prawa do zasiłku macierzyńskiego z tytułu dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego w związku z działalnością gospodarczą ustaje wtedy warunek opłacania składki (por. art. 36 ust. 2b ustawy systemowej). Sam zaś stosunek dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego nie ustaje, lecz powstaje przerwa w tym ubezpieczeniu, bez konieczności wyrejestrowania oraz ponownego – po ustaniu prawa do zasiłku – zgłoszenia. Jak bowiem zauważa się w doktrynie, przepisy nie przewidują jednak ustania dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, z chwilą gdy nastąpiło zwolnienie z obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego i rentowego (I. Jędrasik-Jankowska, Pojęcia i konstrukcje prawne ubezpieczenia społecznego, Warszawa 2014, s. 102).

W najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego również wyrażono pogląd, stosownie do którego w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego nie ustaje tytuł ubezpieczenia chorobowego, a o ubezpieczeniu chorobowym osoby prowadzącej działalność gospodarczą nie decyduje to, czy ponownie zgłosiła się do ubezpieczenia chorobowego po zasiłku macierzyńskim, lecz to czy wcześniej zgłosiła się do tego ubezpieczenia chorobowego i spełniła warunki do uzyskania zasiłku chorobowego a po nim do zasiłku macierzyńskiego, po którym mogła stać się niezdolna do pracy i korzystać z zasiłku chorobowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2018 r., II UK 698/16, LEX nr 2490062). Sąd podziela wyrażony w powołanym judykacie pogląd i argumentację prawną za jego przyjęciem, uznając za uzasadnione częściowe powielenie tej argumentacji. Podstawą prawa do zasiłku macierzyńskiego jest

określona praca lub działalność stanowiąca tytuł ubezpieczenia, co wynika z ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017, poz. 1368 j.t.; dalej: ustawa zasiłkowa). Zgodnie z jej art. 3 pkt 1 tej ustawy tytuł ubezpieczenia chorobowego oznacza zatrudnienie lub inną działalność, których podjęcie rodzi obowiązek ubezpieczenia chorobowego lub uprawnienie do objęcia tym ubezpieczeniem na zasadach dobrowolności w rozumieniu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zasiłek macierzyński wynika z ubezpieczenia chorobowego i ubezpieczenie to potwierdza. Znaczenie wówczas ma tytuł ubezpieczenia chorobowego (art. 3 pkt 1 ustawy zasiłkowej). Ubezpieczenie chorobowe jest pochodne od tytułu ubezpieczenia chorobowego. Jest obowiązkowe w stosunku pracy i dobrowolne dla osób prowadzących działalność gospodarczą. Osoby prowadzące taką działalność podlegają ubezpieczeniu od rozpoczęcia wykonywania działalności do zaprzestania jej wykonywania. Zasiłek macierzyński ex lege nie wyłącza dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. O dobrowolnym ubezpieczeniu chorobowym decyduje sam ubezpieczony. Art. 14 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który ma przymiot regulacji zamkniętej, wyczerpująco określa kiedy powstaje i kiedy ustaje dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Zgodnie z art. 14 ust. 2 dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1, ustają:

- 1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony;
- 2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie - w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących, duchownych oraz osób wymienionych w art. 7; w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2a;
- 3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Nie można stwierdzić, że zasiłek macierzyński powoduje ustanie dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego na podstawie art. 14 ust. 2 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, bo ustanie tytułu podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz chorobowemu należy rozumieć jako zaprzestanie działalności gospodarczej (art. 3 pkt 1 ustawy zasiłkowej oraz art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zasiłek macierzyński, podobnie zasiłek chorobowy, nie jest przyczyną faktyczną ani prawną ustania tytułu ubezpieczenia, bo nie musi oznaczać zaprzestania działalności gospodarczej w rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy systemowej. Nawet uwzględniając pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2016 r., II UK 478/15, że ubezpieczenie z tytułu zasiłku macierzyńskiego z mocy szczególnej regulacji ma pierwszeństwo i wyłącza podstawowy tytuł ubezpieczenia oraz dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, nie jest to jednak sytuacja ustania dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z art. 14 ust. 2 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Jak wskazano już wyżej w uwagach odnoszących się do ratio legis art. 9 ust. 1c ustawy systemowej wprowadzenie finansowania z budżetu państwa szczególnego okresu składkowego, za który uznaje się zasiłek macierzyński miało na celu zrównanie sytuacji ekonomicznej i prawnej ubezpieczonych, a nie wyłączenie (pozbawienie) ubezpieczenia chorobowego. Pracownica nie traci ubezpieczenia chorobowego przez to, że okres zasiłku macierzyńskiego wedle nowej regulacji stał się tytułem ubezpieczenia emerytalnego i rentowego oraz okresem składkowym, gdy nadal pozostaje w stosunku pracy. Nie ma podstaw do różnicowania w aspekcie takiej samej sytuacji prawa osoby prowadzącej działalność gospodarczą, gdy zgłosiła się wcześniej do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, nie zlikwidowała działalności, co wynika przede wszystkim z konstytucyjnej zasady równości oraz zasady równego traktowania ubezpieczonych.

Należy również zauważyć, że ustawodawca okres pobierania zasiłku macierzyńskiego traktuje za równoważny z okresem ubezpieczenia, co wynika chociażby z regulacji art. 4 ust. 2 ustawy zasiłkowej, zgodnie z którym do okresów ubezpieczenia chorobowego, o których mowa w ust. 1, wlicza się poprzednie okresy ubezpieczenia chorobowego, jeżeli przerwa między nimi nie przekroczyła 30 dni lub była spowodowana urlopem wychowawczym, urlopem bezpłatnym albo odbywaniem czynnej służby wojskowej przez żołnierza niezawodowego. W przepisie tym nie wymieniono okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego, co w razie przyjęcia, że okres ten nie jest równoważny ubezpieczeniu chorobowemu, prowadziłoby do wniosku, że osoba pobierająca zasiłek macierzyńskim jest w gorszej sytuacji niż

osoba przebywająca na urlopie wychowawczym lub bezpłatnym, ponieważ po ustaniu zasiłku macierzyńskiego traktowanego jako przerwa w ubezpieczeniu musiałaby ponownie nabywać określony okres wyczekiwania konieczny do uzyskania prawa do świadczenia. Niezdolność do pracy powstała w czasie pobierania zasiłku macierzyńskiego albo niezdolność do pracy powstała bezpośrednio po tym okresie nie skutkowałaby nabyciem prawa do zasiłku chorobowego nawet gdyby ubezpieczony dobrowolnie zgłosił się ponownie do ubezpieczenia chorobowego od razu po okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego. W pierwszej sytuacji ubezpieczony nie nabyłby prawa do zasiłku chorobowego z uwagi na powstanie niezdolności do pracy w okresie kiedy nie trwało ubezpieczenie chorobowe (art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej), w drugiej sytuacji ubezpieczony nie nabyłby prawa do świadczenia ze względu na brak wymaganego okresu wyczekiwania (art. 4 ust. 1 ustawy zasiłkowej). Z tych względów należy przyjąć sformułowany już wyżej wniosek, że pobieranie zasiłku macierzyńskiego będącego świadczeniem przysługującym z ubezpieczenia chorobowego i jego realizacją nie powoduje ustania ubezpieczenia, a tym bardziej ustania tytułu dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Potwierdza to regulacja art. 14 ust. 3 in fine ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którą za okres opłacania składek uważa się także okres pobierania zasiłków.

Powyższą argumentację o braku podstaw do przyjmowania skutku w postaci ustania tytułu dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego wraz z rozpoczęciem pobierania zasiłku chorobowego w sytuacji kontynuowania działalności gospodarczej można uzupełnić o wnioski płynące z wykładni przepisu art. 36a ust.1, 2 i 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Stosownie do przepisu art. 36a ust. 1 ustawy ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą są dobrowolne. Przedsiębiorca w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej nie opłaca ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego. Ustęp drugi tego przepisu stanowi, że zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej powoduje ustanie obowiązku ubezpieczeń społecznych od dnia, w którym rozpoczyna się zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej, do dnia poprzedzającego dzień wznowienia wykonywania działalności gospodarczej. Wznowienie wykonywania działalności gospodarczej nie wymaga ponownego zgłoszenia do ubezpieczenia (art. 36 ust. 4 ustawy). Stosując wnioskowanie a maiori ad minus, należy przyjąć, że skoro ubezpieczona, która w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego zawiesza prowadzoną działalność gospodarczą, nie ma obowiązku po wznowieniu wykonywania tej działalności i zakończeniu pobierania zasiłku chorobowego ponownego zgłoszenia do ubezpieczeń – w tym lege non distinguente ubezpieczenia chorobowego – tym bardziej nie ma takiego obowiązku ubezpieczona, która w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego kontynuuje działalność gospodarczą, a zatem której tytuł podlegania ubezpieczeniu nadal trwa.

Reasumując wszystkie powyższe uwagi należy skonstatować, że posiadanie tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń: emerytalnego i rentowego z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego, stanowiącego świadczenie z ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, nie powoduje ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego w postaci prowadzonej działalności gospodarczej, a w konsekwencji nie skutkuje ustaniem dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego (art. 14 ust. 2 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; tak również wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20.05.2016 r., znak III AUa 424/16).

Odnosząc te uwagi do sytuacji odwołującej się należy zauważyć, że E. J. od dnia 11.02.2015 r. zgłosiła się do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. W okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 23.03.2016 r. do 21.03.2017 r. E. J. kontynuowała prowadzenie działalności gospodarczej, nie składała również wniosku o wyłączenie z dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu działalności gospodarczej (art. 14 ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W tym stanie rzeczy odwołująca się po dniu 21.03.2013 r. nie miała obowiązku ponownego zgłoszenia się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, które po okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego było kontynuowane. E. J. uiściła w terminie należne składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za okres od 22.03.2017 r. do 2.04.2017 r., czyli do dnia poprzedzającego jej niezdolność do pracy. Mając na uwadze powyższe, należy przyjąć, że niezdolność do pracy trwająca od dnia 3.04.2017 r. powstała w okresie trwania dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, a co za tym idzie zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej E. J. przysługuje prawo do zasiłku chorobowego za okres tej niezdolności do pracy. Zgodnie

z art. 8 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zasiłek chorobowy przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby lub niemożności wykonywania pracy z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2 nie dłużej jednak niż przez 270 dni jeżeli niezdolność do pracy występuje w trakcie ciąży. Zważywszy, że E. J. od dnia 21.11.2017 r. pobiera zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia drugiego dziecka, prawo do zasiłku chorobowego przysługuje jej od dnia 2.04.2017 r. do dnia 20.11.2017 r.

Jednocześnie należy zauważyć, że złożenie przez ubezpieczoną na polecenie pracownika ZUS w dniu 12.04.2017 r. deklaracji ZUS ZWUA o wyrejestrowaniu z ubezpieczeń z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności od dnia 22.03.2017 r. oraz w dniu następnym deklaracji ZUS ZUA o zgłoszeniu do obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, wypadkowego i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności również od dnia 22.03.2017 r. nie miało wpływu na podleganie ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od dnia 22.03.2017 r. do dnia powstania niezdolności do pracy w dniu 3.04.2017 r. Zgodnie z art. 14 ust. 2 pkt 1 dobrowolne ubezpieczenia chorobowe ustają od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony. Złożenie deklaracji ZUS ZWUA o wyrejestrowaniu z ubezpieczeń z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności od dnia 22.03.2017 r. mogło odnieść skutek w postaci ustania dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego najwcześniej od dnia 12.04.2017 r., czyli od dnia złożenia tej deklaracji, a zatem już po dniu, w którym powstała niezdolność do pracy warunkująca prawo do zasiłku chorobowego. Jednocześnie nie zaistniała przerwa w ubezpieczeniu, skoro w dniu następnym, tj. w dniu 13.04.2017 r. ubezpieczona ponownie zgłosiła się do ubezpieczeń społecznych, w tym ubezpieczenia chorobowego. Niezależnie od powyższego w ustalonym stanie faktycznym nie ulega wątpliwości, że intencją ubezpieczonej, która złożyła kolejno po sobie deklaracje ZUS ZWUA i ZUS ZUA o wyrejestrowaniu się i zarejestrowaniu się do ubezpieczeń od tego samego dnia 22.03.2017 r. było podleganie przez nią ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej od dnia 22.03.2017 r. i uzyskanie zasiłku chorobowego za okres od dnia 3.04.2017 r.

Mając na uwadze powyższe, zaskarżone decyzje podlegały zmianie poprzez przyznanie ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego za łączny okres od 22.03.2017 r. do 20.11.2017 r. Ostatnia z zaskarżonych decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 8.11.2017 r., znak (...) o odmowie prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 27.10.2017 r. do dnia 22.11.2017 r. podlegała zmianie w części poprzez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 27.10.2017 r. do dnia 20.11.2017 r., z uwagi na to że od dnia 21.11.2017 r. przysługuje ubezpieczonej prawo do zasiłku macierzyńskiego. Z tych względów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c oraz powołanych przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r., poz. 1368 j.t.) oraz ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., 1778 j.t.).